

Kuntaliiton ohjeistus rakentamisen kalvomuovien green deal raportoinnista kunnille (toimenpiteet ja niiden mitaaminen)

Sitoumus liittyä Rakentamisen muovit green deal -sopimukseen tehdään sitoumus2050.fi -sivustolla. Tehdessään sitoumuksen kunta sitoutuu sopimuksen tavoitteiden edistämiseen ja kuntia koskevien toimenpiteiden toteuttamiseen. Kunta määrittelee sitoumuksessaan omat tavoitteensa, toimenpiteensä ja niiden toteutustavan.

Rakentamisen Green deal -sopimuksen yhteisenä tavoitteena on lisätä rakentamisen toimitusketjussa ja rakentamisessa käytettyjen kalvomuovien erilliskeräystä ja parantaa niiden kierrätyksen valmistelua, jota kautta kalvomuovit on mahdollista suunnata tehokkaammin uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen. Tavoitteena on myös lisätä kierrätysmateriaaleista valmistettujen muovien käyttöä rakentamisen toimitusketjussa ja rakentamisessa, sekä optimoida ja vähentää ympäristön kannalta kestävästi kalvomuovien kulutusta. Kalvomuovien tuotannossa tavoitteena on, että vuoden 2027 loppuun mennessä käytetyistä raaka-aineista 40 % on kierrätettyjä kalvomuoveja.

Toimenpiteet

Kunnat valitsevat toimenpiteet liittyessään sitoumukseen sitoumus2050.fi -sivustolla. Toimenpiteet on kohdistettu kunnan itse toteuttamiin talonrakennushankkeisiin ja maanrakennusurakoihin tai sen hankkimiin talonrakennushankkeisiin ja maanrakennusurakoihin. Kunnat voivat lisäksi lisätä sitoumukselleen uusia omia toimenpiteitä. Ohje on sovellettavissa myös muihin julkisiin organisaatioihin.

Tämän sopimuksen yhteydessä **itse toteutetulla rakennushankkeella ja urakalla** tarkoitetaan rakennushanketta ja urakkaa, jossa tilaaja toimii itse päätoteuttajana ja toteuttaa merkittävän osan rakentamisesta omana työnään omalla henkilökunnalla.

Hankitulla rakennushankkeella ja urakalla tarkoitetaan rakennushanketta ja urakkaa, jossa jokin muu taho, kuin tilaaja itse, toimii päätoteuttajana ja tilaaja toteuttaa rakentamisesta korkeintaan pienen osan omana työnään omalla henkilökunnalla. **Rakennushankkeella** tarkoitetaan tässä sopimuksessa rakennuslupaa edellyttävää **talorakennushanketta**, jonka bruttoala on vähintään 500 kerrosneliömetriä (k-m²) ja joka toteutetaan yhteisellä rakennustyömaalla (rakennusluvanvarainen rakennushanke). **Urakalla** tarkoitetaan tässä sopimuksessa valtion tai kunnan viranomaisen tilaamaa (hankkimaa) hankintalain 25 §:n mukaisen kansallisen kynnyksarvon ylittävää **maanrakennusurakkaa** tai vastaavan kokoista valtion tai kunnan itse toteuttamaa **maanrakennushanketta/-työtä**.

Mittarit

Jokaiselle toimenpiteelle tulee valita sitoumista tehtäessä kaikki alla olevalla listalla tarjolla olevat kunnan toimintaa koskevat mittarit. Toimenpiteiden toteutumisesta ja niitä kuvaavista mittareista tulee raportoida vuosittain sitoumus2050.fi -sivustolla. Green deal -sitoumusten raportointikausi on kalenterivuosi. Raportointi edellisvuoden tuloksista ja tehdyistä toimenpiteistä tapahtuu aina seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä.

Mikäli kunnalla ei ole raportointivuonna ollut jotakin mittaria koskevaa seurattavaa toimintaa, kohtaan raportoidaan ko. mittarin kohdalle "ei toteutunut". Tällöin lomakkeen lisätiedoissa kerrotaan, ettei ko. toimintaa ole ollut raportoitavana vuonna. Saattaa olla, että kunta ei seurantavuoden aikana esimerkiksi itse toteuta yhtään infraurakkaa, vaan vain hankkii niitä tilaajana ulkopuolelta (hankittu urakka).

Mikäli sama mittari koskee useita toimintoja, esimerkiksi talorakennushankkeita ja infraurakoita, joista vain osa hanketyypeistä on toteutunut raportoitavana vuonna, raportoidaan mittari vain toteutuneen toiminnan mukaisesti. Lisätietokohdassa voidaan tarkentaa, mitä toimintaa raportointi koskee. Esimerkiksi lisätietoihin kirjataan, että raportointi koskee rakennushankkeita, koska infraurakoita ei ole toteutunut.

Kun kyseessä on määrällinen mittari (toimenpide e), tulee sille ilmoittaa lähtötaso ja tavoitetaso sitoumista tehtäessä sekä määrällistä mittaria vuosittain päivitettäessä. Alla olevan

taulukon kohdassa e on kuvattu tarkemmin kyseisen toimenpiteen määrällisen mittarin määrittelyminen.

Kullekin toimenpiteelle on mahdollista luoda lisäksi itse omia mittareita, mutta itse luodut mittarit eivät riitä toimenpiteen ainoiksi mittareiksi. Mittareita valittaessa on tärkeää huomioida, että kaikki sitoumuksessa valitut ja myöhemmin raportoitavat mittarit ovat julkisia.

Toimenpide	Mittarit	Raportoinnin yhteydessä pyydettävät lisätiedot, tarkennukset raportointiin
<p>a. liittää rakentamisen muovit green deal -sopimuksen sisältämän kokonaisuuden soveltuvilta osin ja mahdollisuuksien mukaan osaksi teemaan liittyvien hankintojensa valmistelua, hankintakriteereitään ja hankintojensa kilpailutusta ja toteutusta</p>	<p>On ottanut sopimuksen edellyttämät toimenpiteet huomioon kaikkien teeman hankintojensa valmisteluvaiheessa (toteutunut/ei toteutunut)</p>	<p>Miten sopimus on vaikuttanut hankintojen valmisteluun?</p> <p>Mihin on liittynyt haasteita hankintojen valmistelussa (sopimuksen näkökulmasta)?</p>
	<p>On ottanut käyttöön/käyttänyt sopimuksen tavoitteita edistäviä hankintakriteereitä hankintojensa kilpailutuksessa (toteutunut/ei toteutunut)</p>	<p>Millaisia sopimuksen elementtejä ja millaisissa hankinnoissa on ollut mahdollista huomioida hankintakriteereissä ja hankintojen kilpailutuksissa?</p> <p>Millaisia haasteita on hankinnoissa tullut esille?</p>
	<p>On seurannut, huomioidaanko sopimuksen tavoitteita edistäviä hankintakriteerejä ja muita elementtejä tehdyissä hankintasopimuksissa (toteutunut/ei toteutunut)</p>	<p>Miten laajasti hankintakriteerit ja sopimuksen muut elementit on huomioitu tehdyissä hankintasopimuksissa (oma arvio per hankinta/hankinnat yhteensä)?</p> <p>Onko tähän liittynyt haasteita ja minkälaisia?</p>
<p>b. hyödyntää sopimuksen puitteissa luotavaa muovit hankinnoissa moduulia ja ohjeistusta omissa hankinnoissaan</p>	<p>On hyödyntänyt muovit hankinnoissa moduulia ja ohjeistusta omissa hankinnoissaan (toteutunut/ei toteutunut)</p>	<p>Ovatko moduuli ja ohjeistus tuoneet lisäarvoa hankintojen valmisteluun?</p>
<p>c. kannustaa hankkimisaan rakennushankkeissa ja urakoissa toimivia yrityksiä op-</p>	<p>On kannustanut kaikissa hankkeissa ja urakoissa yrityksiä optimoimaan ja vähentämään kalvomuovien kulutusta kestävästi (toteutunut/ei toteutunut)</p>	

Toimenpide	Mittarit	Raportoinnin yhteydessä pyydettävät lisätiedot, tarkennukset raportointiin
<p>timoimaan ja vähentämään kalvomuovien kulutusta kestävästi, tehostamaan niiden erilliskeräystä, uudelleenkäyttöä ja kierrätyksen valmistelua, sekä lisäämään kierrätysmateriaaleista valmistettujen muovien hyödyntämistä</p>	<p>On kannustanut kaikissa hankkeissa ja urakoissa yrityksiä tehostamaan kalvomuovien erilliskeräystä kierrätystä varten (toteutunut/ei toteutunut)</p>	
	<p>On kannustanut kaikissa hankkeissa ja urakoissa yrityksiä lisäämään kierrätysmateriaaleista valmistettujen muovien hyödyntämistä (toteutunut/ei toteutunut)</p>	
<p>d. optimoi ja vähentää kalvomuovien kulutusta kestävästi itse toteuttamissaan talonrakennushankkeissa ja maanrakennusurakoissa</p>	<p>On optimoinut ja vähentänyt kalvomuovien kulutusta kestävästi hyödyntämällä ympäristön kannalta kestävämpiä materiaaleja ja/tai muita ratkaisuja itse toteuttamissaan rakennushankkeissa (toteutunut/ei toteutunut)</p> <p>On optimoinut ja vähentänyt kalvomuovien kulutusta kestävästi hyödyntämällä ympäristön kannalta kestävämpiä materiaaleja ja/tai muita ratkaisuja itse toteuttamissaan urakoissa (toteutunut/ei toteutunut)</p>	<p>Missä tuoteryhmissä (ml. sisällä tapahtuva suojaaminen) tiedätte, että vaihtoehtoisia materiaaleja ja muita ratkaisuja on tarjolla?</p> <p>Millaisia vaihtoehtoisia materiaaleja/muita ratkaisuja on hyödynnetty, miten ne ovat toimineet? Missä tuoteryhmissä ne ovat toimineet ja missä eivät?</p> <p>Missä työmaatoiminnissa erityisesti optimointiin ja vähentämiseen liittyy haasteita ja mistä haasteet johtuvat?</p>
<p>e. järjestää itse toteuttamissaan talonrakennushankkeissa ja maanrakennusurakoissa</p>	<p>Kalvomuovien erilliskeräys on järjestetty itse toteuttavissa rakennushankkeissa, arvio prosenttiosuudesta kaikista vuoden aikana käynnissä olleista itse toteutettavista hankkeista (määrä)</p>	<p>Niiden hankkeiden ja urakoiden osuus kaikista vuoden aikana käynnissä olleista itse toteutettavista hankkeista/urakoista,</p>

Toimenpide	Mittarit	Raportoinnin yhteydessä pyydettävät lisätiedot, tarkennukset raportointiin
<p>erilliskeräyksen rakentamisessa syntyville kalvomuoveille</p> <p><i>Määrällinen tavoite asetetaan aina vuosittain: lähtökohtaisesti tavoite on 100 %, paitsi jos on etukäteen tiedossa, että osassa hankkeista/urakoista ei erilliskeräystä tarvita, koska kalvomuovit menevät laitospaiseen käsittelyyn (tällöin tavoitteen voi halutessaan asettaa pienemmäksi tämän mukaisesti). Mikäli itse toteutettuja hankkeita/urakoita ei ole sinä vuonna, jolle tavoitetta asetetaan, laitetaan tavoitteeksi 0 %.</i></p> <p><i>Määrällisen tavoitteen asettamisen yhteydessä kysytään myös lähtötasoa. Lähtötasoksi laitetaan selkeyden vuoksi aina 0.</i></p>	<p>Kalvomuovien erilliskeräys on järjestetty itse toteutettavissa urakoissa, arvio prosenttiosuudesta kaikista vuoden aikana käynnissä olleista itse toteutettavista urakoista (määrä)</p>	<p>joissa erillis-keräystä ei tarvita, koska kalvomuovit menevät sovitusti laitospaiseen lajitteluun</p> <p>Onko itse toteutettavissa hankkeissa ja urakoissa käytössä työmaakäyttöön soveltuvia erityisratkaisuja erilliskeräyksen järjestämiseksi, millaisia ratkaisuja?</p>
<p>f. suunnittelee itse toteuttamiensa rakennushankkeiden tai urakoiden jätehuoltoratkaisut mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja tarvittaessa hyödyntää jätehuoltoratkaisuja tarjoavien toimijoiden</p>	<p>Suunnittelee kaikkien itse toteutettavien rakennushankkeiden ja urakoiden jätehuoltoratkaisut mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja etsii tarpeen mukaan erilliskeräyksen järjestämiselle uusia ratkaisuja (toteutunut/ei toteutunut)</p>	<p>Millaisia erilliskeräysratkaisuja on kehitetty ja ollut käytössä työmailla?</p> <p>Mitkä ovat olleet suurimmat haasteet erilliskeräyksen järjestämisessä?</p>

Toimenpide	Mittarit	Raportoinnin yhteydessä pyydettävät lisätiedot, tarkennukset raportointiin
osaamista suunnittelussa	Edellyttää, että kaikissa rakennushankkeissa ja urakoissa jätehuoltotoimija raportoi jätehuoltosuunnitelman ja kalvomuovien erilliskeräyksen toteutumisesta rakennushankkeen tai urakan toteuttajalle (toteutunut/ei toteutunut)	
g. edistää kierrätysmateriaaleista valmistettujen muovien hyödyntämistä itse toteuttamissaan talonrakennushankkeissa ja maanrakennusurakoissa	On lisännyt kierrätysmateriaaleista valmistettujen muovien käyttöä itse toteuttamissaan rakennushankkeissa (toteutunut/ei toteutunut)	Missä tuoteryhmissä tiedätte, että kierrätysmateriaaleista valmistettuja muoveja on tarjolla?
	On lisännyt kierrätysmateriaaleista valmistettujen muovien käyttöä itse toteuttamissaan urakoissa (toteutunut/ei toteutunut)	Missä tuoteryhmissä kierrätysmateriaaleista valmistettuja muoveja on käytetty? Onko kierrätysmateriaaleista valmistettuja muoveja käytetty sisällä tapahtuvaan suojaamiseen?
h. hyödyntää omassa toiminnassaan ja kannustaa hankkimissaan rakennushankkeissa ja urakoissa toimivia yrityksiä hyödyntämään sopimuksen puitteissa laadittuja koulutuskonaisuutta, tukimateriaaleja ja ohjeistuksia	Sopimuksen teemojen kannalta keskeinen henkilöstö on osallistunut koulutukseen (toteutunut/ei toteutunut)	
	On hyödyntänyt tukimateriaaleja ja ohjeistuksia omassa toiminnassaan (toteutunut/ei toteutunut)	
	On kannustanut kaikissa hankkimissaan rakennushankkeissa ja urakoissa toimivia yrityksiä osallistumaan koulutukseen (toteutunut/ei toteutunut)	
	On kannustanut kaikissa hankkimissaan rakennushankkeissa ja urakoissa toimivia yrityksiä hyödyntämään tukimateriaaleja ja ohjeistuksia (toteutunut/ei toteutunut)	

Toimenpide	Mittarit	Raportoinnin yhteydessä pyydettävät lisätiedot, tarkennukset raportointiin
<p>i. Oma toimenpide: esim.muut toimenpiteet kalvomuovien erillis-keräämisen, uudelleenkäytön ja kierrättämisen ja niiden valmistelun tehostamiseksi, kulutuksen optimoimiseksi ja vähentämiseksi kestävästi, sekä kierrätysmateriaaleista valmistettujen muovien käytön edistämiseksi</p>	<p>Itse määritellyt mittarit (määrä tai toteutunut/ei toteutunut)</p>	